

Vrienden van het Airborne Museum

NIEUWSBRIEF No.12.

OCTOBER 1983

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
tel.: 085-337710, postgironr. 4403641

Redactie:
Drs. R. P. G. A. Voskuil

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

Beste Vrienden,

Velen hebben in september weer deelgenomen aan de jaarlijkse herdenking van de Slag om Arnhem. Het lijkt alsof het aantal mensen dat hierbij aanwezig wil zijn ieder jaar toeneemt. Zelfs de dit jaar gestaag vallende regen heeft maar weinigen ervan weerhouden om op zondag 18 september naar het Airborne Kerkhof te komen. Hoewel de Slag om Arnhem al meer dan 39 jaar geleden plaats vond, blijft deze gebeurtenis veel mensen bezig houden. Wij merken dat ook als Vereniging. Niet alleen neemt het aantal leden snel toe, maar ook de vele reacties op de inhoud van de Nieuwsbrieven en de Mini-stories wijzen erop dat die dramatische septembere dagen van 1944 nog niet zijn vergeten.

Ook van Engelse zijde neemt de belangstelling toe en wij prijzen ons gelukkig dat ons voormalig bestuurslid Susana Beek-Hobart iedere keer weer bereid is om de nu al uit zes pagina's bestaande Nieuwsbrief geheel belangeloos in het Engels te vertalen. Onze vertegenwoordiger in Groot-Brittannië, Mr. A. Maynard M.B.E., zorgt voor de verzending van de Nieuwsbrieven naar onze Engelse leden.

Wij hopen dat we met onze Nieuwsbrieven een kleine bijdrage leveren aan het versterken van de vriendschapsbanden, die in de loop der jaren zijn gegroeid tussen ons en onze Engelse vrienden.

R. P. G. A. Voskuil, redacteur.

Thema-middag met lezing en films op zaterdag 26 november a.s.

Op zaterdag 26 november zal in restaurant "De Westerbouwing" bij Oosterbeek een thema-middag worden gehouden. Het programma ziet er als volgt uit:

14.00 uur: Lezing van Drs. W. H. Tiemens getiteld "Arnhem, Diogenes en de Teerosen". De heer Tiemens zal spreken over de aktiviteiten van de Duitse luchtmacht tijdens de Slag bij Arnhem en over de rol van de Duitse radar-bunker "Diogenes" bij Schaarsbergen en de radio-peilstations, de "Teerosen" bij Terlet.

15.00 uur: Pauze van ongeveer 30 minuten.

15.30 uur: Vertoning van de nieuwe video-film over de Britse Medische Dienst tijdens de Slag bij Arnhem. De opnamen voor deze film, waarin de belevenissen van Dr. Stuart Mawson centraal staan, werden vorig jaar oktober gemaakt (zie Nieuwsbrief no. 8).

16.00 uur: Vertoning van de BBC video-film over de Engelse filmer Mike Lewis. Lewis was een van de drie cameramannen van de "Army Film and Photographic Unit", die in september 1944 meeging met de Eerste Engelse Airborne Divisie om de landingen en de gevechten bij Arnhem vast te leggen.

16.30 uur: Einde thema-middag.

(Restaurant "De Westerbouwing" is gelegen aan de Oude Oosterbeekse Weg, ongeveer één kilometer westelijk van de Oude Kerk in het Benedendorp in Oosterbeek. "De Westerbouwing" is te bereiken met buslijn 6 vanaf het Station Arnhem).

Snelle groei van onze Vereniging.

Sinds één januari van dit jaar heeft onze Vereniging er meer dan 80 nieuwe Nederlandse leden bijgekregen. Het aantal Nederlandse leden bedraagt nu bijna 500.

Bericht van de Penningmeester.

Bij deze Nieuwsbrief treft U een accept-girokaart aan voor Uw contributie-betaling. U wordt vriendelijk verzocht Uw contributie zo spoedig mogelijk per giro aan ons over te maken. U krijgt Uw lidmaatschap-, resp. gezinskaart daarna prompt toegezonden. Indien U onze thema-middag op 26 november a.s bezoekt, dan kunt U eventueel Uw contributie ter plekke betalen en Uw kaart meenemen.

Het is helaas vanaf heden niet meer mogelijk om Uw contributie aan de kassa van het Airborne Museum te betalen.

Brigadier Chatterton bezoekt het Airborne Museum.

Als leider van de Pilgrimage trad trad afgelopen september op Brigadier George Chatterton O.B.E. D.S.O. (Retd.). Gedurende de oorlog commandeerde hij het "Glider Pilot Regiment".

Het "Army Air Corps" had speciaal een vliegtuig van het type "Beaver" ter beschikking gesteld om Chatterton naar Nederland over te vliegen. De route van het toestel leidde o.a. over de terreinen bij Groesbeek, waar Chatterton op 17 september 1944 met zijn Horsa Glider was neergekomen.

Bij aankomst op het vliegveld Teuge bij Apeldoorn werd Chatterton opgewacht door de heer Van Roekel, die op verzoek van het "Airborne Forces Security Fund" optrad als begeleider van de Brigadier tijdens zijn verblijf in Nederland.

Chatterton werd vergezeld door de ex-gliderpilot Mr. Peter Clarke, die op 17 september 1944 met zijn glider was geland op de bouwlanden bij Rijerscamp, ten noorden van de spoorbaan bij Wolfheze.

Op zaterdag 17 september brachten Chatterton en Clarke een bezoek aan het Airborne Museum, waar zij werden rondgeleid door directeur Wilhelm. Aan het eind van het bezoek vond een interview plaats met Brigadier Chatterton, dat op video werd opgenomen.

Mr. Jebbitt schenkt zijn rode baret aan het Airborne Museum.

Mr. D.O. Jebbitt, die tijdens de Slag om Arnhem was ingedeeld bij de "181 Airlanding Field Ambulance", heeft zijn rode baret met speld geschonken aan het Airborne Museum. Op 17 september 1944 vertrok soldaat Jebbitt met zijn eenheid vanuit Brize Norton met een Horsa glider naar Arnhem. Na de landing werd bij Wolfheze een tijdelijke verbandpost opgezet. De volgende dag, maandag 18 september, bereikte de 181 Airlanding Field Ambulance Oosterbeek, waar hotel Schoonoord werd ingericht als hospitaal.

Jebbitt's functie binnen de eenheid was eigenlijk "orderly room clerk", maar toen de stroom van gewonden steeds toenam werd ook het administratief personeel ingezet bij het geven van directe medische hulp. Gedurende de rest van de Slag om Arnhem hielp Jebbitt als soldaat-verpleger bij het verzorgen van de gewonden, gaf hij eerste-hulp en assisteerde hij bij kleine operaties. Hij ging hiermee door in het hospitaal in Apeldoorn en tijdens zijn verblijf in het krijgsgevangenkamp in Duitsland.

Na de oorlog klom Jebbitt op tot de rang van kolonel. Hoewel hij als militair inmiddels is gepensionneerd, bekleedt hij nog steeds een burgerfunctie bij het "Royal Army Medical Corps" in Aldershot.

Artikel "Ontsnapping over de Rijn" door Drs. W.H. Tiemens.

In het maandblad van de verzekeringsmaatschappij Victoria-Vesta van september 1983 is het verhaal gepubliceerd over de belevenissen van Brigade-generaal G.W. Lathbury en soldaat John Hogg na de Slag om Arnhem. Beiden behoorden tot de groep van enkele honderden Engelse militairen, die na de Slag om Arnhem niet met de restanten van de Airborne Divisie over de Rijn hadden kunnen terugtrekken en waren ondergedoken in het gebied tussen Arnhem en Ede. Via het Verzet kwamen beiden terecht in het landhuis "De Lange Hut", dat stond in de bossen ten noorden van het restaurant "West-end". Het huis, dat werd bewoond door mevrouw Jeanne Lamberts en haar oude moeder, zat vol evacuees uit Arnhem. Jeanne Lamberts hield Lathbury en Hogg enige tijd verborgen in het huis. Op 25 oktober 1944 konden zij tijdens "Operatie Pegasus I" over de Rijn ontsnappen.

Brigadier Chatterton (midden) en Mr. Clarke (links) bekijken met directeur Wilhelm het model van de drie Horsa gliders, dat werd vervaardigd door de heren Belonje en Van Pelt. (foto: B.de Reus)

Uitgave van een nieuwe herdenkingsenveloppe.

Ter gelegenheid van de 39e Airborne Herdenking heeft het Airborne Museum een speciale enveloppe uitgegeven, waarop het embleem van het Army Air Corps en een drietal Horsa gliders staan afgebeeld. Iedere enveloppe is genummerd en de totale oplage bedraagt slechts 475 exemplaren. De prijs is f.5,-.

Kijker van Engelse scherpschutter geschonken.

Evert van Roekel, zoon van ons bestuurslid Chris van Roekel, heeft een door hem gevonden Engelse kijker van een scherpschuttersgeweer ("sniper-kijker") aan het Airborne Museum geschonken. De kijker kwam enige tijd geleden bij graafwerkzaamheden tevoorschijn uit de sloot achter de Oude Kerk in het Benedendorp in Oosterbeek. Naar alle waarschijnlijkheid is de kijker daarin terecht gekomen toen het restant van de Eerste Engelse Airborne Divisie in de nacht van 25 op 26 september 1944 via de uiterwaarden terugtrok over de Rijn.

Nabestelling van oude Nieuwsbrieven.

Regelmatig wordt gevraagd of het mogelijk is om oude nummers van de Nieuwsbrief na te bestellen. Hiervoor is nu de volgende regeling getroffen. Oude nummers kunnen, voor zover de voorraad strekt, worden nabesteld door overschrijving van f.2,- per nummer op gironummer 4403641 van de Vereniging Vrienden van het Airborne Museum in Oosterbeek. Op de girokaart moet duidelijk worden vermeld welke nummers men wenst. Indien van een bepaald nummer de Nederlandse editie is uitverkocht, zal een Engelse editie worden toegezonden. Indien echter uitdrukkelijk om Nederlandse edities wordt gevraagd, zullen van de uitverkochte nummers fotocopiën worden gemaakt. De prijs van f.2,- is inclusief verzendkosten.

Verklarende tekst bij het Airborne Monument in Oosterbeek.

Op 9 september j.l. is bij het Airborne Monument in Oosterbeek een zuil geplaatst met daarop in vier talen een kort overzicht van de Slag bij Arnhem en een beschrijving van het monument. De tekst, die vroeger bij het monument stond opgesteld in twee houten kastjes en die was samengesteld door het toenmalige Airborne Comité, is geheel ongewijzigd op de nieuwe zuil overgenomen.

Herdruk van het boek "The Wings of Pegasus".

Onlangs verscheen een herdruk van het boek "The Wings of Pegasus", door Brigadier George Chatterton O.B.E. D.S.O. (Retd.). In het boek, waarvan de eerste druk verscheen in 1962, wordt de geschiedenis beschreven van het Glider Pilot Regiment. De vrijwilligers, die afkomstig waren uit vele Engelse regimenten, werden opgeleid tot zweefvliegtuig-piloot. Op initiatief van Chatterton ontvingen de zweefvliegtuig-piloten bovendien een zware militaire training, zodat ze na de landing daadwerkelijk konden deelnemen aan de strijd.

De eerste operatie waarbij op grote schaal zweefvliegtuigen werden gebruikt, was de landing op Sicilië in juli 1943. Mede door de veel te korte voorbereidingstijd en het gebrek aan ervaring, werden bij deze landing zware verliezen geleden. De landingen in Normandië op 6 juni 1944 en die in Zuid-Frankrijk op 11 augustus 1944 verliepen vrijwel geheel volgens plan.

In september 1944 volgden de landingen bij Eindhoven, Nijmegen en Arnhem. Chatterton zelf landde met het Hoofdkwartier van het Airborne Corps bij Nijmegen en maakte daar de strijd mee. Het mislukken van de Slag om Arnhem betekende een zware slag voor het Glider Pilot Regiment. Meer dan de helft van de gelandde glider-piloten keerde niet terug. Om de grote verliezen aan de vullen werden 1500 net opgeleide RAF-piloten gerecruteerd, die werden omgeschoold tot zweefvliegtuig-piloot.

De "Rhine-Crossing" in maart 1945 was de laatste grote luchtlandings-operatie van de oorlog.

Na afloop van de oorlog werd het Glider Pilot Regiment sterk ingekrompen.

In 1951 kwam er een einde aan het tijdperk van de militaire zweefvliegtuigen. De overgebleven piloten gingen over naar de "Air Observation Post Flights" van de RAF. Op 31 augustus 1957 werd het Glider Pilot Regiment officieel opgeheven, waarna op 1 september de oprichting volgde van het nieuwe "Army Air Corps", dat tot op heden haar thuisbasis heeft op Middle Wallop.

Chatterton heeft voor de samenstelling van zijn boek gebruik gemaakt van zijn eigen dagboek-aantekeningen en van ooggetuige-verslagen van zweefvliegtuig-piloten. Deze herdruk, die verscheen bij de "Battery Press", kost f.57,-.

Gesigneerde exemplaren van het boek "The Wings of Pegasus".

Tijdens zijn bezoek aan het Airborne Museum heeft Brigadier Chatterton aangeboden om in Engeland een aantal exemplaren van zijn boek "The Wings of Pegasus" te signeren, waarna deze boeken naar het Airborne Museum zullen worden gestuurd om te worden verkocht. Als er leden zijn, die belangstelling hebben voor zo'n gesigneerd exemplaar, dan dienen zij dit zo spoedig mogelijk kenbaar te maken. Dit kan geschieden door het sturen van een briefkaart aan: De Curator, Airborne Museum, Utrechtseweg 232, 6862 AZ, Oosterbeek. Er zal slechts een beperkt aantal exemplaren (50 stuks) beschikbaar zijn en de verzoeken zullen worden behandeld in volgorde van binnenkomst. Verzendkosten worden extra in rekening gebracht.

Het onderwerp van Mini-story IV.

Donderdag 21 september 1944 is door veel Engelse soldaten, die op dat moment waren ingesloten binnen de perimeter in Oosterbeek, aangeduid als "Black Thursday" ("Zwarte Donderdag"). Zwaar Duits gemotoriseerd geschut stond vlak voor de oostelijke linies van de "Lonsdale Force". Er dreigde een doorbraak. Toen opeens vielen er zware granaten op Duitse uitgangstellingen rond de perimeter. Deze granaten werden afgevuurd door kanonnen van het Tweede Leger bij Nijmegen. Hoe kwam dit contact tussen de ingesloten luchtlandingstroepen en het Tweede Leger tot stand? Dit verhaal zal worden gepubliceerd in Nieuwsbrief no. 13.

Nieuwsbrief no. 13 verschijnt in januari 1984.